

Pesten voorkomen

4

Leren
en Werken

6

Diverse
schoolteams

8

Sprekens
over seks
en relaties

EDITO

Scharnierjaar 2024

Het was al eerder aangekondigd, maar nu is het zo ver. Voor u ligt het gloednieuwe tijdschrift van de Vlaamse Onderwijsraad. Wijzer zal meer dan ooit de brede werking van onze adviesraad onder de aandacht brengen. Onderwijs is een thema dat heel veel mensen raakt. Elke Vlaming krijgt in zijn leven te maken met onderwijs, als leerling, scholier, student, leraar, docent, ouder, voogd, leerlingbegeleider, schoolleider, werkgever, brugfiguur, noem maar op. Die brede diversiteit in het onderwijslandschap vind je ook terug bij de Vlor.

In deze allereerste Wijzer vindt u daar al een staalkaart van. Diversiteit komt letterlijk aan bod, naar aanleiding van ons seminarie over **diversiteit in schoolteams**, maar u vindt ook een breed spectrum aan onderwijsthema's. We kijken vooruit naar ons komende actieplan voor leerlingen uit het **beroepssecundair onderwijs**, en kijken naar hoe scholen succes boeken in **preventie van pestgedrag** of hoe ze op een positieve manier **seksuele en relationele vorming** kunnen bieden aan een diverse groep leerlingen.

Vooruitblikken doe ik graag ook naar het komende jaar. 2024 wordt onvermijdelijk een scharnierjaar, niet alleen maar zeker ook voor het onderwijsveld en dat heeft alles te maken met 9 juni, de dag waarop we naar de stembus gaan voor **Vlaamse, federale en Europese verkiezingen**. Met de Vlaamse Onderwijsraad geven we al een schot voor de boeg voor het onderwijsbeleid na die belangrijke dag. Onze **beleidsagenda** wordt de komende weken en maanden verder afgewerkt en zal een aantal prioriteiten naar voor schuiven voor de volgende Vlaamse regering en de nieuwe minister van Onderwijs.

We bereiden ook een aantal adviezen op eigen initiatief voor met een scherpe blik op de toekomst. Hoe moet ons **onderwijs aan jonge kinderen** vorm krijgen richting 2030? Hoe zorgen we ervoor dat leerlingen uit Leren en Werken niet uit de boot vallen wanneer deze leerweg ingekanteld wordt in duaal leren? We zullen ook een toekomstperspectief uittekenen voor het buitengewoon secundair onderwijs én het deeltijds kunstonderwijs, 5 jaar na het nieuwe decreet.

Het belooft een spannend en boeiend 2024 te worden. Ik wens u en al wie u dierbaar is een jaar vol inspiratie en waardering, want dat verdient het onderwijs meer dan ooit. Veel leesplezier in deze allereerste Wijzer.

Leen Van Heurck,
algemeen secretaris Vlaamse Onderwijsraad

KORT

Inspiratiedag basisonderwijs:
6 maart

Noteer 6 maart 2024 alvast in uw agenda voor een inspiratiedag van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), die volledig in het teken staat van het basisonderwijs. Onze basisscholen staan centraal in het leven van kinderen, ouders en onderwijspersoneel. Over welke troeven beschikt het Vlaamse basisonderwijs om actuele uitdagingen aan te gaan? Op de studiedag zetten we onze krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs opnieuw in de kijker en willen we tonen hoe die kunnen worden toegepast om het onderwijs voor kinderen in de kleuter- en lagere school te versterken.

Ons doel is niet alleen om inspiratie en inzicht te bieden. We willen ook het belang van onderwijs aan kleuters en leerlingen benadrukken voor de volgende Vlaamse regering. Samen zetten we ons in om basisonderwijs een prominente plaats te geven in de toekomst van ons onderwijs. Het programma zal bestaan uit keynotes en praktijkvoorbeelden uit het gewoon en buitengewoon onderwijs.

Komende adviezen:

- Het deeltijds kunstonderwijs, 5 jaar na het nieuwe decreet
- Onderwijs aan het jonge kind
- Actieplan doelgroep deeltijds beroepssecundair onderwijs
- Beleidsagenda 2024-2029
- Blik op de toekomst van het buitengewoon secundair onderwijs
- Onderwijsonderzoek

Alle adviezen op vlor.be/adviezen.

Pestgedrag voorkomen doe je met kinderen, leraren én ouders

De Week Tegen Pesten loopt voor de laatste keer begin februari, met de boodschap dat preventie van pestgedrag een heel schooljaar lang een prioriteit moet zijn. Dat hebben ze bij Gemeentelijke Basisschool Lindenlaan in Beveren goed begrepen. Sinds 2021 passen ze daar de Kiva-aanpak toe. Wisselende speelzones, omgekeerde oudercontacten en stop-, rust- en prikkelarme ruimtes maken daar allemaal deel van uit.

Het begon allemaal in 2021. "Door corona moesten we noodgedwongen op zoek naar meer speelruimte, zodat de afstand beter kon bewaard worden. Zo hebben we ook het voetbalveld naast onze school in gebruik genomen tijdens de pauzes. De ervaringen daarmee waren zeer positief. We laten klassen nu afwisselend samen spelen én we hebben ook bijkomend een ruimte om even af te koelen, een bibruinte voor kinderen die wat willen lezen of het iets rustiger aan willen doen. Dat neemt de voedingsbodemp voor veel conflicten al bij voorbaat weg."

Ook tijdens de les wordt die aanpak doorgetrokken. "We hebben een schoolkader met duidelijke afspraken van wat wenselijk gedrag is en wat juist niet. En per klas zijn er ook afspraken. Die laten we vanuit de kinderen zelf komen. Dat maakt hen ook mee verantwoordelijk voor het goede verloop van de lessen en respectvolle omgang met de leerkrachten en met elkaar. En wie het echt moeilijk heeft, beschikt over een vluchtroute. Voor onze kleuters is er een prikkelarme ruimte om even tot rust te komen. Voor leerlingen uit de lagere school is er ook een rustklas om de spanning te laten wegebben. We hebben zelfs een stopklas als iemand zich even moet afreageren, met boksbal en al."

Pestgedrag voorkomen staat niet op zich. "De beste preventie van pestgedrag is in het algemeen oog hebben voor het welbevinden van je leerlingen, en daarvoor hebben we ook de ouders nodig. Zo hebben we hier het omgekeerde oudercontact. We vragen gericht aan ouders hoe zij naar hun kind kijken, welke doelen zij voor ogen hebben en hoe ze daar in de thuissituatie mee omgaan. Voor heel wat ouders is dat best wel een drempel. Ze hebben vaak niet de reflex om daar zelf over te ventileren. Veel ouders komen naar school om te horen wat wij van hun kinderen vinden, maar wij zien dat echt als een samenwerking. Ouders groeien daar ook in.

'Onze leerlingen durven hulp vragen en conflicten uitpraten.'

We hanteren die aanpak al van in de kleuterklas en gaandeweg raken ze ermee vertrouwd en zien ze er ook de meerwaarde van in. Wij kunnen rekening houden met hun ervaringen thuis en wij zijn tegelijk heel open over hoe hun kinderen hier in de klas en op de speelplaats hun draai vinden."

De aanpak werkt. Peggy Van Der Heyden: "We hebben duidelijk veel minder conflicten, en als die er zijn, dan hebben onze kinderen geleerd om hun frustraties uit te spreken zodat we dingen kunnen uitpraten. We hanteren die aanpak al van bij de jongste peutergroep en bouwen dat geleidelijk aan verder uit. In het zesde leerjaar zien we weerbare jongeren die hulp durven vragen aan leerkrachten en onderlinge conflicten op een constructieve manier uitspreken en proberen op te lossen. Het resultaat is dat kinderen veel meer ruimte hebben om effectief te leren tijdens de lessen. We zijn ambitieus wat de leerprestaties van onze leerlingen betreft, maar dat kan niet zonder een ambitieus welzijnsbeleid. Dit is echt een visie die de school ontwikkeld heeft en hangt dus niet af van een individuele leerkracht of van een directeur. Het is echt een collectieve aanpak. Dat maakt mij heel trots op ons team."

Op zoek naar inspiratie voor een preventief beleid op vlak van pesten?
Download onze Anti-Pestslang via vlor.be.

coverfoto vlnr: Joni De Meulenaer, Annelies Weyn, Vicky Van Vossel, Cinne Van De Vijver, Peggy Van Der Heyden, Stephanie Van Damme

Lees Wijzer online

'We dreigen veel talent te verliezen.'

Actieplan voor leerlingen die niet klaar zijn voor duaal leren

De Vlaamse Onderwijsraad werkt volop aan een actieplan voor jongeren uit Leren en Werken (deeltijds beroepssecundair onderwijs) die uit de boot dreigen te vallen bij de inkanteling in duaal leren. Vanaf 2025 moeten alle leerlingen die arbeidsrijp en arbeidsbereid zijn in duaal leren terecht kunnen. Voor wie dat (nog) niet het geval is, is er de aanloopfase. Voor leerlingen die nog niet arbeidsrijp en arbeidsbereid zijn, dreigt schooluitval. Voor hen werkt de Vlor aan een actieplan. "Wij zijn blij dat de Vlor die handschoenen opneemt", zeggen directeur Wolf Vlaeminck en pedagogisch coördinator Anja Vermeulen van CLW Kortrijk. "Het is heel dringend nodig."

CLW Kortrijk krijgt dagelijks een heel divers publiek over de vloer. "Jongeren met dromen en ambities", zegt Anja. "Maar soms ook met een stevige rugzak. De overgrote meerderheid van onze leerlingen wil echt iets maken van hun leven, maar tegelijk botsen ze op drempels: moeilijke gezinssituatie, psychosociale problemen, armoede, taalbarrière, ... Daarom proberen we voor elk van hen een individueel traject

uit te tekenen, in kleine klasgroepen en met permanente evaluatie. Een leerling moet daardoor nooit zijn jaar overdoen als hij een periode uitvalt, maar kan het traject hervatten. Stap voor stap zien we onze leerlingen openbloeien. Het nieuwe systeem van duaal leren laat echter niet toe om ons op deze manier te organiseren."

"Van onze 400 leerlingen schat ik dat er 200 tot 250 in duaal leren zullen terecht kunnen, inclusief de aanloopfase", legt Wolf uit. "Zij zijn voldoende arbeidsbereid en arbeidsrijp en zullen, als alles goed verloopt, werken binnen een leerovereenkomst aan 600 à 700 euro per maand. Ondernemingen willen daarvoor ook een return, dus duaal leren is enkel weggelegd voor die jongeren die al stevig in hun schoenen staan en sterk zijn in hun vakgebied. Dat die jongeren een ambitieuze leerweg aangeboden krijgen, vind ik een goede zaak. Ik maak me wel grote zorgen over die ca 150 andere leerlingen. Moeten we hen dan niet toelaten tot onze school omdat de overheid in het nieuwe duaal leren niet

voldoende omkadering, tijd en ruimte of zelfs geen kwalificerend traject voorziet? Moeten we de jarenlange opgebouwde expertise overboord gooien? Voor hen dreigt in 2025 het zwarte gat."

"Nochtans zit daar heel wat talent tussen", benadrukt Anja. "Ik heb hier jongeren zien passeren die in het begin amper naar school te krijgen waren. Met veel empathie, tijd én ambitie hebben we die toch op weg gekregen. Nu zie ik hen soms in de regio aan de slag als ondernemer die zelf leerlingen van bij ons stage laten lopen of die hen via een leercontract aangeworven hebben. Dat bewijst voor mij dat we veel talent dreigen te verliezen. Voltijds onderwijs is voor hen geen optie, dus dan rest er alleen nog ongekwalificeerde uitstroom. We hebben absoluut nood aan een traject dat ook die jongeren aan een kwalificatie helpt, zodat ze een toekomst kunnen uitbouwen en kunnen bijdragen aan de maatschappij."

Het actieplan van de Vlaamse Onderwijsraad voor deze doelgroep wordt verwacht op 14 maart.

Onderwijsrapport over België sluit aan bij advieswerk Vlaamse Onderwijsraad

Landenrapporten Europese Commissie over onderwijs

Lerarenopleiding, onderwijs aan jonge kinderen, dalende leerprestaties, duaal leren en studievoortgang in het hoger onderwijs. Dat zijn belangrijke klemtonen in het landenrapport van de Europese Commissie (Education and Training Monitor) over het Belgische onderwijs, met ook specifieke aandacht voor het Vlaamse onderwijs. Ook de Vlor volgt deze thema's nauw op in recent uitgebrachte of toekomstige adviezen.

Lerarenopleiding

Het rapport verwijst naar de nood aan versterking voor de lerarenopleiding. De Vlor bracht begin september al een advies uit over hoe we de lerarenopleiding verder kunnen versterken, met beleidsaanbevelingen voor de lerarenopleidingen zelf, de scholen én het beleid: onder andere betere afstemming van de curricula, transparant vrijstellingsbeleid voor studenten en betere samenwerking tussen lerarenopleiders, werkveld en pedagogische begeleidingsdiensten.

Kinderopvang en onderwijs voor jonge kinderen

Kinderopvang, kleuter- en lager onderwijs staan voor grote uitdagingen. De participatiegraad (97,89%) ligt nog steeds bij de hoogste in Europa. Tegelijk botst het kleuteronderwijs op zijn grenzen. Vorig jaar publiceerde de Vlor een strategische verkenning met pistes voor het toekomstige onderwijs aan jonge kinderen richting 2030. Hebben we meer kleuteronderwijs nodig of toch vooral een ander soort kleuterschool? Die publicatie zal dit voorjaar uitmonden in een advies met fundamenten voor een toekomstgericht onderwijs aan het jonge kind.

Dalende leerprestaties

Het rapport verwijst naar de PIRLS-resultaten, die vorig jaar gepubliceerd werden en waarin vooral het dalende leesniveau bij kinderen uit het vierde leerjaar lager onderwijs het maatschappelijk debat beroerde. De Vlor zal de ontwikkeling van nieuwe onderwijsdoelen voor het basisonderwijs van zeer nabij opvolgen. We kunnen ons vinden in bijzondere focus op Nederlands en wiskunde, maar dat mag niet leiden tot een overladen lessenrooster.

Duaal leren

Het rapport geeft aan dat duaal leren nog weinig gekend is bij werkgevers en dat het door leerlingen en hun ouders veelal nog als een laatste redmiddel wordt gezien. In een advies vorig jaar deed de Vlor aanbevelingen om duaal leren als sterk merk voor arbeidsrijpe en arbeidsbereide leerlingen in de markt te zetten. Later dit jaar volgt een actieplan voor leerlingen in Leren en Werken die vanaf 2025 uit de boot dreigen te vallen (zie ook p.4).

Studievoortgang hoger onderwijs

De Vlaamse regering voerde een aantal ingrijpende hervormingen in om de studievoortgang in het hoger onderwijs efficiënter te laten verlopen, zoals de harde drempel na het tweede bachelorjaar. De Vlor definieerde een aantal indicatoren om de impact van de hervormingen de komende jaren te monitoren.

De Vlaamse Onderwijsraad is een trekkende partner van het Europese netwerk van onderwijsraden Eunec. Dialoog en uitwisseling met onze Europese partners versterkt ook onze eigen advieswerking. Alle info op eunec.eu

Recente adviezen

- [Hybride onderwijs in het deeltijds kunstonderwijs](#)
- [Een turbo voor inburgering met het volwassenenonderwijs](#)
- [Programmatie-aanvragen buitengewoon basisonderwijs](#)
- [Actualisatie onderwijskwalificatie Optiektechnieken en erkenning nieuw structuuronderdeel Opticien](#)

[Alle adviezen op vlor.be/adviezen](http://vlor.be/adviezen)

[Meer info over de dossiers in dit artikel vind je op vlor.be.](http://vlor.be)

Lees Wijzer online

Diversiteit in schoolteams

Je zult maar weinig onderwijsmensen vinden die diversiteit in schoolteams niet belangrijk vinden. Toch zien we dat veel scholen ermee worstelen. Hoe krijg je voldoende kandidaten met een diverse achtergrond en hoe zorg je ervoor dat ze zich thuis voelen in de leraarskamer en op de klasvloer? En hoe ver reikt diversiteit? Gaat het vooral over etnisch-culturele achtergrond of moeten we verder kijken? Tijdens een seminarie gingen we daar dieper op in. **Elke Emmers** (UHasselt) en **Ekram Amajoud** (Sint-Agnesinstituut Hoboken) geven hun kijk op het thema.

Kijk verder dan migratieachtergrond

Elke Emmers is professor inclusief en excellent onderwijs aan UHasselt. "Natuurlijk hebben we nood aan een evenwichtige mix in een schoolteam, ook wat betreft etnisch-culturele achtergrond. Tegelijk moet de ambitie hoger liggen. We moeten bijvoorbeeld ook durven kijken naar het geringe aantal mannelijke leerkrachten in kleuter- en lager onderwijs, maar ook naar seksuele geaardheid, ervaringsdeskundigheid in armoede of op zijn minst inzicht in armoede, of ook naar mensen met een beperking. In die zin zijn schoolteams vaak al behoorlijk divers en zit de uitdaging er vooral in om die diversiteit naar waarde te schatten en net actief werk te maken van die vele vormen van *authenticiteit*."

Die diversiteit is een meerwaarde, zowel voor de onderwijskwaliteit als voor het welbevinden van leerlingen. "Als je verschillende perspectieven aan bod kunt laten komen, krijgen leerlingen meer en rijkere kennis aangeboden. Het verhoogt ook het welzijn en de motivatie van leerlingen. Jongeren kunnen soms het gevoel hebben dat ze niet op hun plaats zitten in de school. Dat kan over etnisch-culturele achtergrond gaan, maar even goed over seksuele geaardheid of een beperking. Diversiteit gaat samen met authenticiteit, jezelf kunnen zijn. Een gevarieerde en inclusieve leeromgeving komt alle leerlingen ten goede, niet alleen de jongeren uit minderheidsgroepen."

‘De ruimte voor een inclusief aanwervingsbeleid was misschien nog nooit zo groot als nu.’

Elke Emmers (UHasselt) © Bram Taack

Leerkrachten kunnen ook elkaar veel meer verrijken in een divers schoolteam. "Iedereen staat in de school met zijn eigen rugzak. Dat geldt even goed voor de Marokkaanse kleuterjuf, als voor de witte mannelijke wiskundeleraar of de non-binaire leerondersteuner. Onbewust kunnen mensen daardoor lagere verwachtingen stellen aan pakweg kinderen in armoede of andere groepen minder steun geven vanuit de veronderstelling dat die hun weg wel vinden. Scholen moeten daarom heel gericht investeren in professionele groei rond deze thema's met werkelijke praktijktools en gebruik maken van inclusieve beoordelings- en evaluatiecriteria waarbij de lat hoog ligt voor iedereen en met een HR-beleid waar werken rond inclusief onderwijs deel uitmaakt van het functioneringsgesprek."

Een divers schoolteam is één ding, maar moeten we ook niet kijken naar de inhoud? "Daar kunnen we zeker nog stappen vooruitzetten, in de leerplannen bijvoorbeeld. Denk maar aan het perspectief van mensen met een migratieachtergrond op kolonialisme of de kijk van mensen met een beperking op maatschappelijke trends."

Het debat over diverse schoolteams wordt gevoerd in de context van een nijpend lerarentekort. "Een school moet niet streven naar diversiteit in haar lerarenkorps om enkel het lerarentekort op te lossen, maar daar ligt wel een grote kans die momenteel vaak onbenut blijft. Tegelijk kan de huidige context wel helpen om een aantal heilige huisjes neer te halen. De ruimte voor een inclusief aanwervings- en personeelsbeleid is misschien nog nooit zo groot geweest als nu."

Leerlingen moeten zich kunnen herkennen in hun leraren

Ekram Amajoud kwam vier jaar geleden als zij-instromer het onderwijs binnen. "Daarvoor had ik vier jaar als interieurarchitect gewerkt, maar de roeping van het onderwijs zat er altijd al in. Tijdens mijn studies heb ik ook een verkorte lerarenopleiding gevolgd, dus het moest er ooit van komen."

Ekram is vandaag aan de slag als leraar wiskunde en artistieke vorming in het Sint-Agnesinstituut in Hoboken. Ze geeft er les in de richting Organisatie en logistiek. "Een uitdagende groep, maar ik heb daar ook wel bewust voor gekozen. Ik kan hier echt het verschil maken. We hebben een heel diverse groep leerlingen op school, de overgrote meerderheid is moslim. Ik vind het belangrijk dat leerlingen zich herkennen in hun leraren. Het verlaagt de drempel en het verhoogt de herkenbaarheid. Leerlingen voelen zich daardoor beter op hun plek en meer gemotiveerd."

Toch reikt diversiteit verder dan de culturele of religieuze achtergrond. "Diversiteit zit in veel aspecten van het leven. Ik leer bijvoorbeeld ook veel bij van oudere collega's, maar ook van mannelijke leerkrachten. Wat dat laatste betreft, kunnen we zelfs nog stappen vooruitzetten. We hebben relatief weinig mannen voor de klas staan, zoals in veel scholen wellicht. Ik vind het ook heel verrijkend om samen te werken met jongere collega's, die nieuwe inzichten kunnen binnenbrengen bij ons. Veel van onze leerlingen komen uit gezinnen die het financieel niet breed hebben. Ook dat is belangrijk om oog voor te hebben."

‘Van mij mogen er gerust wat meer mannen voor de klas staan.’

Ekram Amajoud (Sint-Agnesinstituut Hoboken) © Bram Taack

Is Ekram een rolmodel voor haar leerlingen? "Ik probeer dat toch een beetje te zijn. Door mij te zien lesgeven krijgen ze hopelijk het gevoel dat zij ook ambitieus kunnen zijn in hun verdere carrière en in het leven in het algemeen. Daarom leg ik de lat ook hoog. Ik wil mijn leerlingen zeker ambitie bijbrengen. Dat wil niet zeggen dat we kinderen loslaten als het wat moeilijker gaat. We proberen iedereen het beste uit zichzelf te laten halen. Daar hebben deze leerlingen recht op, niet meer of min."

Lesgeven blijft een roeping voor Ekram. "Ik ben hier in een warm, veelzijdig team terechtgekomen. Onze school doet echt veel inspanningen om leraren met uiteenlopende achtergrond en ervaring aan te trekken. Dat maakt ons als school sterker. Ik ben heel gelukkig dat ik hier mijn weg gevonden heb. Als leerkracht kun je elke dag het verschil maken voor je leerlingen. Het is dat wat mij elke dag met veel goesting naar school doet komen."

Lees het verslag van ons seminarie 'Diversiteit in schoolteams' op vlor.be.

Lees Wijzer online

Spreeken over seks en relaties

IN DE
KIJKER

Is het gesprek over seks en relaties de olifant in de kamer voor moslimgezinnen? Dat zou je denken als je kijkt naar de heisa die ontstond bij de lancering van het nieuwe EVRAS-handboek voor seksuele en relationele vorming in het Franstalig onderwijs. De reacties waren soms heel heftig, ook (maar zeker niet alleen) bij een aantal moslimouders. “Toch hoeft dat helemaal niet zo te zijn”, vindt **Samira Azeroual**. Zij is aan de slag als stafmedewerker bij ouderkoepel KOOGO en dook voor haar bachelorproef gezinswetenschappen in het thema van seksuele en relationele vorming voor moslimgezinnen. Ze gaf daarover onlangs een boeiende toelichting aan de Vlaamse Onderwijsraad.

Waar komt het taboe over seks en relaties vandaan bij moslimgezinnen?

“Dat taboe is cultureel en niet religieus bepaald. In de islam is er best veel openheid om over dit thema het gesprek aan te gaan, maar wel vanuit een duidelijke stelling: geen seks voor het huwelijk. Dat blijft een belangrijke leefregel, vaak ook toegepast bij moslims van de tweede, derde of vierde generatie. Gaandeweg is daar een cultureel taboe bovenop gegroeid. Ouders gaan, ook vandaag, nog vaak uit van het principe ‘hoe minder we erover praten, hoe kleiner de kans dat mijn kind seksueel actief wordt’. Wetenschappelijk onderzoek heeft net het omgekeerde aangetoond. Openheid om erover te praten zorgt ervoor dat je kind geïnformeerd is en net langer wacht en ook heel bewust de keuze kan maken.”

Dat zet scholen voor een moeilijke opdracht?

“Ik heb zelf al de proef op de som genomen. Scholen roepen soms mijn hulp in bij het lessenpakket over seksuele en relationele vorming. Het gesprek aangaan is wel degelijk mogelijk, zeker met de leerlingen zelf. Ik werk altijd met stellingen en die mogen gerust uitdagend zijn. ‘Ik praat over seks met mijn mama en mijn papa.’ ‘Ik wil geen seks voor

het huwelijk.’ ‘Ik beslis zelf wanneer ik seksueel actief word’. Leerlingen kunnen daar heel uiteenlopende meningen over hebben en toch op een constructieve manier met elkaar in gesprek gaan. Heel belangrijk is om leerlingen in hun waarde te laten. Veroordeel ze niet omwille van hun kijk op seksualiteit. Die openheid is van groot belang. Creëer vertrouwen zodat ze vragen durven stellen. Tegelijk erken ik absoluut dat dit geen vanzelfsprekende opdracht is voor scholen. Durf daarom ook buiten de klasmuren te kijken. Buurtorganisaties die moslimgezinnen bereiken, kunnen soms heel veel knowhow aanreiken om dit tot een positieve ervaring te laten uitgroeien.”

Hoe ga je het gesprek aan met de ouders?

Werk aan een structureel en krachtig partnerschap tussen ouders en school via contact, connectie en communicatie. Toon vooral dat je open staat voor hun vragen en bezorgdheden. Bied dat ook actief aan, bijvoorbeeld tijdens een ouderavond. Vertel hoe zo'n lessenpakket in elkaar zit en neem hun bezorgdheden mee. Zo kom je tot cultuursensitief onderwijs. Dat betekent niet dat je lessen moet bijsturen en al helemaal niet dat je ze moet censureren. Wat in het leerplan staat, moet gegeven worden aan alle leerlingen, om het even welke

© Faye Pynaert

religieuze of culturele achtergrond ze hebben. Maar je kunt die achtergrond wel binnenbrengen en respecteren. Een concreet voorbeeld. Seks is in de islam iets intiem, iets wat absoluut tot de privésfeer behoort en niet publiek in beeld komt, niet in boeken, niet in films, niet op televisie. Dat kun je respecteren zonder aan de inhoud van het lessenpakket te raken. Laat kinderen zelf aangeven in hoeverre ze expliciete beelden willen zien. Zo creëer je ook vertrouwen bij de ouders.”

Op zoek naar inspiratie rond maatschappelijke uitdagingen? Check samenlevingindeklas.be.